

OTDK - Dolgozat

2025

Eduvus Egyetem

Kereskedelem és Marketing

**A német autóipari beruházások társadalmi hatásai Magyarországon -
A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. példáján keresztül**

**The social impact of German automotive investments in Hungary -
Through the example of Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft.**

Szerző: Oltai Janka

Konzulens neve: Dr. Juhász Krisztina

Kézirat leadásának dátuma: 2024. 12. 23

Összefoglaló

Dolgozatom célja, hogy bemutassa és röviden ismertesse a németországi külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) gazdasági és társadalmi hatásait Magyarországon. Ezen belül külön figyelmet fordítok a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. társadalmi hatásaira, mind regionális szinten Kecskeméten, mind pedig országos kontextusban. Németország, mint a vezető európai gazdaság, jelentős szerepet játszik Magyarország gazdasági fejlődésében, különösen a rendszerváltás óta. Célom, hogy rávilágítsak azokra a hatásokra, amelyek innovációi a mai napig alapvetően átalakították a gazdasági és társadalmi viszonyokat. A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. létrejötte például különösen figyelemre méltó, mivel jelentős mértékben befolyásolta Kecskemét és környéke életét. A dolgozatban szó lesz a lakhatás, az oktatás, a munkalehetőségek és a jövő kilátásairól is, valamint olyan példákat is bemutatok, amelyek nemcsak Kecskeméten, hanem országos szinten is elismertek.

Abstract

The aim of my thesis is to present and briefly describe the economic and social impact of foreign direct investment (FDI) in Germany in Hungary. Within this, I pay special attention to the social impact of Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., both at the regional level in Kecskemét and in a national context. Germany, as the leading European economy, has played a significant role in the economic development of Hungary, especially since the regime change. My aim is to shed light on the effects whose innovations have fundamentally transformed economic and social relations to date. The creation of Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft., for example, is particularly noteworthy as it has had a significant impact on the life of Kecskemét and its surroundings. The essay will also discuss housing, education, job opportunities and future prospects, and will present examples that are recognised not only in Kecskemét but also at national level.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	1
I. A külföldi működőtőke beruházások, kiemelten a német autóipari befektetések hatása Magyarországon	4
I. I. A német FDI szerepe a Magyar gazdaságban	4
I. II. Az FDI társadalmi-gazdasági hatásai	7
II. A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. Kecskeméti beruházásának társadalmi hatása, lokálisan	10
II. I. A Mercedes-Benz Kecskeméten	10
II. II. A Mercedes-Benz szerepe az oktatás átalakításában Kecskeméten	11
II. III. A Mercedes-Benz egyéb társadalmi hatása Kecskeméten és környékén	15
Összefoglaló	21
Irodalomjegyzék	23

Bevezetés

Mercedes-Benz, "Das Beste oder nichts", azaz vagy a legjobbat, vagy semmit. Amikor az ember a "német autógyártás" kifejezésre gondol, számos dolog juthat eszébe. Például a gazdag történelmi háttér, a világszerte elismert, kiemelkedő minőség, a precizitás és a tervezés harmonikus összhangja. Az autók kapcsán az emberek általában olyan szempontokat mérlegelnek, mint a férőhelyek száma, a biztonság, a színválaszték és a fogyasztás 100 km/órás sebességnél. Az, hogy az autó, amelyet éppen megfontolnak, hogyan került a piacra, és milyen változásokat idézett elő, sokak számára már nem tűnik izgalmas kérdésnek. Viszont kevesen gondolkodnak el azon, hogy egy külföldi gyár letelepedése Magyarországon milyen jelentős társadalmi és gazdasági hatásokat generálhat, amelyek kihatnak a közlekedésre, az ingatlanpiacra, sőt, akár az egészségügyi ellátásra is.

A dolgozatom célja, hogy a Mercedes Benz Manufacturing Hungary (a továbbiakban: Mercedes Benz vagy MB) példáján keresztül bemutassam egy külföldi beruházás társadalmi és gazdasági hatásait Magyarországon.

A dolgozat megírása előtt számos kérdést vettem fel magamban, mivel egy ilyen beruházás abban az időszakban jelentős eseménynek számított. Figyelembe véve, hogy gazdaságilag jelentős előnyökkel járt, érdemes a társadalmi aspektusokat is megvizsgálni. Dolgozatom kutatási kérdései a következők: 1. A Mercedes-Benz kecskeméti gyárának jelenléte milyen mértékben befolyásolja a helyi munkaerőpiacot és a foglalkoztatási lehetőségeket? 2. Milyen kedvező hatásai vannak a gyárnak a társadalmi jólétre, különösen az oktatás területén?

Azért a Mercedes-Benz gyárat választottam példaként, mert a gyár hatásait közvetlen, primer forrásból tudom elemezni, mivel húgom a gyár által fenntartott iskolába jár. 2021-ben, amikor Németországból Magyarországra költöztünk, a szüleim számára nagy segítséget jelentett, hogy egy ilyen iskola 35 kilométerre található a szülőfalunktól. Később emiatt költöztek Kecskemétre és kezdtek el ott dolgozni, hiszen a város korszerűsítése után a mindennapi élet maga még egyszerűbbé vált. Azóta is ott élnek és dolgoznak, húgom pedig 2026-ban fog érettségit szerezni, mint az iskola történetének második érettségizős osztálya. Az általam gyűjtött információk alapján megállapítható, hogy a Mercedes-Benz egyértelműen egy emberközpontú és modern üzem, amely a közelgő bővítése révén még több lehetőséget teremt a korábbi mezőváros életében. Bár a gyár

még csak 12 éve működik Magyarországon, mégis olyan társadalmi változásokat indított el és valósított meg, amelyek országos szinten is figyelemre méltóak és egyediek.

Kutatás módszertan

A dolgozatom szekunder és primer kutatást is tartalmaz.

A német közvetlen tőkebefektetések (FDI) szerepét és azok társadalmi, valamint gazdasági következményeit taglaló első fejezet a releváns szakirodalom legfontosabb megállapításaira valamint külső, kormányzati statisztikai adatokra (MNB, KSH, Bundesbank 2023) támaszkodik. Ezen források használatát azért tartottam lényegesnek, mert a két ország nemzeti bankja éves jelentésekkel és pontos információkkal szolgál, amelyek elengedhetetlenek a kutatás szempontjából.

A szekunder adatok másik köre belső (vállalati) forrásokra épít. A Mercedes-Benz által évente közzétett éves jelentés. Ez a dokumentum minden évben összefoglalja a vállalat mérőföldköveit, statisztikai adatokat, pénzügyi információkat, valamint az elért célokat, amelyek a gyártási és gyári adatok mellett valósultak meg. A gyár vezetősége kiemelten fontosnak tartja a társadalmi felelősségvállalást, ezért hivatalos honlapjukon és közösségi média platformjaikon is megosztanak ezzel kapcsolatos tartalmakat, amelyek szintén hasznos alapot nyújtottak az információk feldolgozásához. A társadalmi célokkal és felelősséggel kapcsolatos információk részletes bemutatására a gyár hivatalos weboldalán külön szekciót alakítottak ki, ezzel is elősegítve az adatok könnyebb hozzáférhetőségét.

A primer információk esetében kvalitatív, megfigyelésen alapuló módszeren nyugszanak. Mint korábban említettem, családom Kecskeméten él, így gyakran látogatom a várost. Különleges ünnepek és nagyobb rendezvények alkalmával tapasztalom, hogy a gyár milyen mértékben hozzájárul a helyi lakosság jólétéhez. Nem csupán ezekben az időszakokban, hanem a mindennapi élet különböző területein is, mint például az iskolafejlesztés és az útépítés, a kecskeméti lakosok iránti felelősségvállalás is megnyilvánul. Ezen kívül a húgom elmondása szerint a gyár által fenntartott iskolákban olyan lehetőségek állnak rendelkezésre, amelyek más városi iskolákhoz képest egyedülállónak számítanak. Ezen információk alapján kezdtem el kutatni a témát, és egyre inkább tudatosult bennem a téma jelentősége.

A vállalatok alapvető célja a profit maximalizálása a fogyasztói igények kielégítése mellett. Azonban ez a cél sokkal összetettebb folyamatot takar. Számos munka, koordináció, valamint hosszú évek tanulása és fejlesztése szükséges ahhoz, hogy ezt a célt elérjék. A dolgozatomban részletesen kitérek arra, hogy egy adott társadalom hogyan reagál erre, és milyen előnyöket nyerhet ebből a folyamatból, avagy esetleges hátrányokat és hogyan reagálnak a külön piaci szektorok erre a változásra.

I. A külföldi működőtőke beruházások, kiemelten a német autóipari befektetések hatása Magyarországon

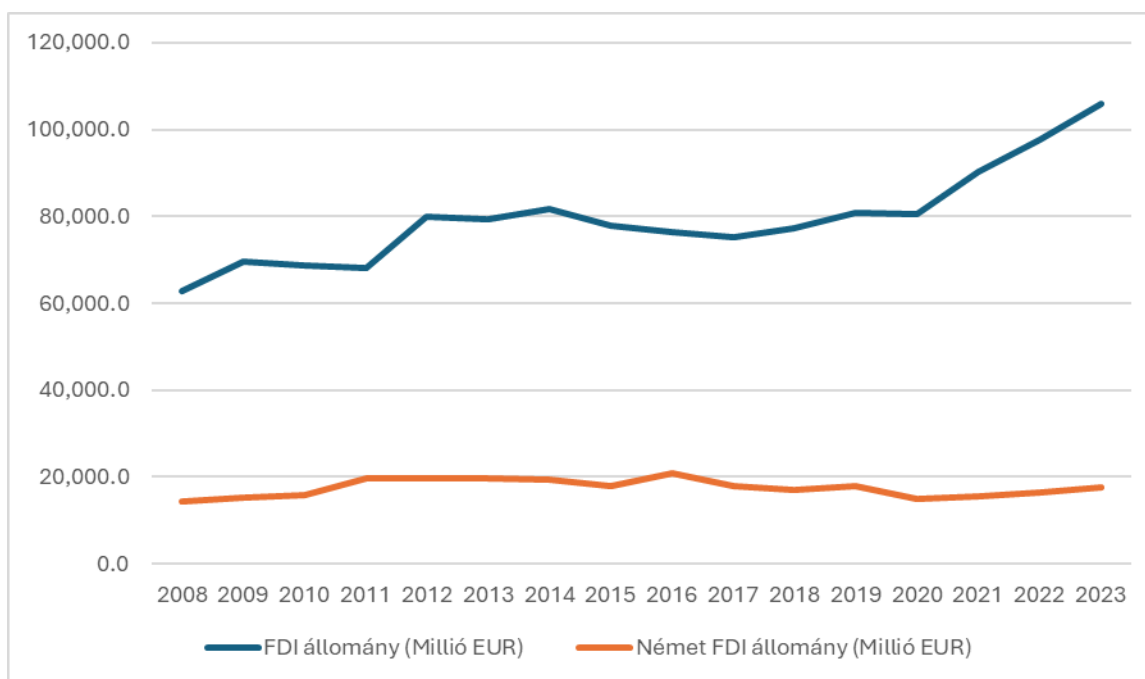
I. I. A német FDI szerepe a Magyar gazdaságban

A magyar gazdaság szempontjából a Németországból érkező közvetlen tőkebefektetések (FDI) ma már nélkülözhetetlen jelentőséggel bírnak. E befektetések története több mint három évtizedre nyúlik vissza, egészen a rendszerváltásig. Az 1989-es politikai változások után Magyarország is aktívan részt vett a gazdasági globalizáció folyamatában, és mára (főként az autóiparban) annak egyik meghatározó szereplőjévé vált. Az ország gyorsan vonzó célponttá alakult, és hamarosan jelentős befektetőket vonzott. 1995-re már Németország a legnagyobb részesedéssel bírt a Magyarországra beáramló működőtőke-állományban, amely akkor már 28%-ot képviselt (Forrás: „A külföldi befektetők döntését és a vállalati működést befolyásoló tényezők Magyarországon az exporttevékenységek tükrében”, Éltető Andrea-Sass Magdolna, 3. oldal, 1. ábra, 1997), Ez a szám, bár azóta nem emelkedett kiugróan, az elérhető adatok alapján mégis észlelhető egy stabil állapot. A németországi befektetések már az 1990-es években is csupán néhány országra összpontosultak, köztük Magyarországra, mivel a befektetések fő célja a költséghatékonyság és a piaci helyzetek elemzése volt. De miért volt előnyös Magyarország számára, hogy a német befektetők körében ilyen népszerűségnek örvendett? A rendszerváltás előtti piaci zártság következtében a technológia és a rendszer elavultnak számított a nyugati normákhoz képest. A német befektetők megjelenésével új termelési módszerek és technológiák kerültek bevezetésre bizonyos piaci szegmensekben. Összességében tehát nem csupán pénzügyi előnyökkel járt, hanem egy kezdetleges technológiai és termelési áttörést is eredményezett, amelyre már régóta nem volt példa Magyarországon. Illetve új ágazatokat telepítettek meg – például autógyártás (Audi Győrben vagy az Opel Szentgotthárdon) továbbá hozzájárultak az export- ezáltal pedig a gazdaság növekedéséhez. Érdemes megvizsgálni, hogy a német (és más külföldi) befektetők mit találtak vonzónak Magyarországon? Korábban már említettem, hogy a piacorientáltság és a költséghatékonyság kiemelkedő szempontok voltak. Hazánkban már akkor is elmondható volt, hogy számos szektorban magasan képzett szakemberek dolgoztak, akik gyakran kiemelkedő szakmai tudással rendelkeztek a saját területükön. A német minőség megőrzése mellett ez a helyzet kedvező tárgyalási pozíciót biztosított a visegrádi országok (Magyarország mellett például Csehország és Lengyelország) számára, mivel nem kellett csökkenteniük az elvárásaikat és a megszokott szintjeiket, ugyanakkor új munkaerőre is szert tehetek. A szakképzett munkavállalók esetében

pedig előnyös volt, hogy a munkabér jelentősen alacsonyabb, mint Németországban. Bár számos területet érintettek ezek a változások, Magyarországon a legszembetűnőbb átalakulások az elektronikai iparban és az autógyártásban zajlottak, utóbbira részletesebben is kitérünk.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) nemrégiben közzétett egy új statisztikai elemzést a témával összefüggésben. Az 1. ábra 2008-tól 2023-ig terjedően, országos szinten részletezi a közvetlentőke-befektetéseket Magyarországon.

1. ábra: Az összes FDI állomány (Millió EUR), és ezen belül a német FDI (Millió EUR) állomány Magyarországon, 2008-2023

Forrás: MNB (2023) adatai alapján

Az adatok 2008-ig nyúlnak vissza, és azóta észlelhetőek kisebb mértékű ingadozások az összesített adatokban. Németország befektetési volumene már akkoriban is az összes volumen körülbelül egyharmadát tette ki. 2008-ban a Mercedes-Benz is aláírta a szerződést Stuttgartban, amely az akkori időszak egyik legjelentősebb beruházásának számított, ezáltal is növelve a németországi arányokat akkoriban. Az ábra is azt mutatja, hogy a Németországból érkező befektetések összegei nem tapasztalnak jelentős ingadozásokat (sem negatív, sem pozitív irányban), azonban az áramlás évről évre folyamatos. Ez megerősíti, hogy Magyarország a német vállalatok számára kedvező és megbízható célpont lehet, ha termékeiket és erőforrásaikat itt kívánják fejleszteni és terjeszteni.

Az ábrán egy kiugró adat figyelhető meg, amely szerint az összes befektetés volumene 2020 óta jelentősen megnövekedett az utóbbi évekhez képest. Magyarország 2015-ben hirdette meg a "Keleti nyitás stratégiát", amely célja, hogy ne csupán nyugati országokkal folytasson kereskedelmet, hanem Kína és más ázsiai országok felé is nyisson (Forrás: "A keleti nyitás külgazdasági stratégia eddigi eredményei", Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány, 2023). Pénzügyi és gazdasági szempontból ez a stratégia sikeresnek tekinthető, mivel az összes FDI állomány jelentős élénkülést mutatnak. Ezzel szemben a kizárólag Németországból érkező FDI nem mutatott szignifikáns növekedést ezidő alatt, így az előző évekhez képest kisebb arányban képviseli magát az összesített mutatókban.

A járműgyártás az említett húzóágazatok közé tartozik. A legismertebb példák közé sorolható a Volkswagen csoporthoz tartozó Audi, a BMW, valamint a később részletesebben bemutatásra kerülő Mercedes-Benz. Az autóipar vitathatatlanul a magyar gazdaság egyik alapvető pillére a mai napig. Az utóbbi években Németország jelentősen megnövelte befektetéseit a visegrádi térségben, amelybe minden iparág beleértendő. Egy aktuális példa, hogy a Mercedes-Benz új épülettel bővíti a már meglévő gyárát, amely présgyárként fog működni (Forrás: Mercedes-Benz (n.d.), *Már épül az új présüzem a kecskeméti Mercedes-Benz gyárban* – Hivatalos Weboldal)

A Deutsche Bundesbank (2024) legfrissebb statisztikái megerősítik a korábban említett közvetlen tőkeberuházások volumenét Magyarországon. Ezen kívül kiderült, hogy 2022 végére 784 német vállalat működött az országban, amelyek körülbelül 220.000 munkavállalót foglalkoztattak (Forrás: Inländische Direktinvestitionen im Ausland, 14. Oldal, 2024). Összességében megállapítható, hogy a német vállalatok a rendszerváltás óta jelentős szerepet játszanak a magyar gazdaságban. Németországot mint vezető európai gazdaságot tartjuk számon, és a tapasztalatok azt mutatják, hogy Magyarország vonzó célpont a további bővülés szempontjából, különösen az autóipar területén. A jövőbeli mutatók is azt jelzik, hogy Németország szándékában áll folytatni az együttműködést hazánkkal, mivel a befektetések volumene az utóbbi években stabil maradt, és több iparágban a fejlesztések, valamint új szektorok vagy gyárak megnyitása is ezt támasztja alá. E folyamatos és stabil tőkeáramlás révén Magyarország még inkább integrálódhat a globális gazdaságba, ami tovább növelheti a külföldi kapcsolatok számát.

I. II. Az FDI társadalmi-gazdasági hatásai

Az FDI társadalmi előnyeinek figyelembevétele elengedhetetlen a gazdasági hatásai mellett. Általánosságban elmondható, hogy egy ország gazdasági fejlődése vagy visszaesése közvetlenül befolyásolja a lakosságot, különösen a munkavállalókat. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) legfrissebb adatai alapján 2024 augusztusában Magyarországon 4 millió 784 ezer fő dolgozott (Forrás: KSH, 2024). A hazai munkavállalók számára kedvező lehetőségeket kínálhat, ha bizonyos vállalatok, például a német példát követve, Magyarországon terveznek beruházásokat és bővítéseket. A fent említett és korábbi statisztikák, valamint adatok figyelembevételével megállapítható, hogy a népesség negyede külföldi tőkével rendelkező vállalatnál dolgozik, amelyből a németországi befektetések által generált munkahelyek aránya egynegyedét képviseli. Az új gyárak és iparágak megnyitása több munkahelyet teremt, amelyekhez szakképzett munkaerőre van szükség. A Mercedes-Benz gyárának bővítése például legalább 200 új munkahelyet ígér a projekt befejezésekor. Ez a külföldi befektetők számára is előnyös, mivel költséghatékony módon tudják alkalmazni a munkavállalókat, akik így stabil és biztos munkahelyen dolgozhatnak.

A technológiai fejlődés ütemének követése elengedhetetlen, különösen a mai gyorsan változó világban. Nem elegendő csupán a szükséges munkaeszközökkel rendelkezni; azokat megfelelő technológiai tudással és szakértelemmel is kezelni kell. Továbbá, a nyugati befektetők olyan innovatív technológiákat hozhatnak Magyarországra, amelyek révén különböző szektorokban és piaci területeken érhetünk el fejlődést. A megfelelő tudás átadása is kulcsfontosságú ebben a folyamatban, és a későbbiekben részletesen tárgyalt téma is azt mutatja, hogy a vállalatok gyakran figyelembe veszik ezt a szempontot. Például a Mercedes-Benz külön oktatási központot hozott létre, hogy alaposan felkészítse munkavállalóit (Forrás: Autó Motor, 2018, *Átadták a Mercedes-Benz Academy Kecskemétet*) Hosszú távon ez mindkét fél számára előnyös, hiszen a megtakarított költségek egy részét visszafektetik az oktatásba, így az alkalmazottak is megfelelő képzésben részesülnek. Ez már önmagában is bizalmi alapot teremt a két fél között. Egy oktatási központ pedig sokféleképpen hasznosítható. Ma már elmondható, hogy sikeresen felzárkózunk a nyugati technológiai trendekhez, ami a rendszerváltás előtt szinte elképzelhetetlen volt. Fontos megemlíteni, hogy korábban a befektetők inkább a nyugati területeket választották letelepedési célként, ami a gazdaság kettéválását eredményezte, hiszen az egyik régió gazdasági és társadalmi

fejlődése jelentősen meghaladta a másikat. Azonban mára több vállalat is a keleti irányba nyitott, ami hozzájárul az elmaradások csökkenéséhez a különböző régiókban.

A foglalkoztatás növelése kulcsfontosságú tényező, amikor a külföldi befektetők előnyeit vizsgáljuk, mivel jelentős számú új munkahely jöhet létre. Ha a kecskeméti példát lokálisan elemezzük, látható, hogy szinte minden iparágban szükség volt a bővítésre. Nem csupán a gyár több ezer dolgozójáról van szó, hanem a korábban említett oktatási központ megvalósításához is szükség volt építőipari szakemberekre, valamint az elkészült központban tanító tanárookra, kivitelezőkre és vezetőkre is, hogy csak néhány példát említsünk. Ezen munkavállalók száma jelentősen hozzájárul a munkanélküliségi ráta csökkentéséhez, és bizakodó jövőképet fest a jelenlegi és jövőbeli munkavállalók számára.

A gyárakon és vállalatokon kívül a helyi beszállítók is jelentős szerepet játszanak a helyi gazdaságban. A kecskeméti Mercedes-Benz üzem megnyitása óta fokozatosan kiépültek a kapcsolatok a helyi beszállítókkal. Számukra lehetőség nyílt arra, hogy biztos és stabil nemzetközi kapcsolatokra tegyenek szert, míg a másik fél helyi alapanyagokból és erőforrásokból tudta biztosítani a termelést. A helyi források alkalmazása hazai értékeket teremtett a külföldi befektetők számára, akik így hozzájárultak egy lokális rendszer kialakulásához.

A külföldi befektetések megjelenése jelentős hatással volt a magyar külkereskedelem alakulására is. Magyarországon a külföldi közvetlen tőke-befektetések megjelenésével párhuzamosan az export is növekedett. De miért előnyös egy ország számára, ha nő a külföldre értékesített, hazai termékek mennyisége? Ez a növekedés hozzájárul a bruttó hazai termék (GDP) emelkedéséhez. Amikor egy ország árut értékesít külföldön, az nemcsak a termelés növekedését eredményezi, hanem a gazdasági fejlődést is serkenti. Ez különösen kedvező lehet a kisebb, lokális gazdaságok számára, mivel a belső piac korlátozott lehetőségeket kínál. Ezen kívül a korábban említett technológiai fejlődés is kulcsszerepet játszik, hiszen a versenyképesség fenntartása elengedhetetlen. Ehhez modern technológia és képzett munkaerő szükséges, ami szintén további növekedést generál. A külkereskedelmi mérleg javulása is megfigyelhető. Ha egy ország exportja meghaladja az importját, akkor a külkereskedelmi mérleg kedvező irányba változik. Fontos megemlíteni, hogy egy erős pozitív exportmérleg képes ellensúlyozni az importált áruk és szolgáltatások iránti keresletet. Ennek következtében az egyensúly viszonylag stabilan fenntartható. Ezen kívül kiemelendő a regionális fejlődés jelentősége is. A megfelelő exportbővítés

révén a helyi gazdaságra is kedvező hatások gyakorolhatók, ami segíthet megelőzni a duális gazdaság kialakulását. A duális gazdaság esetében az egyik szektor fejlettebb a másikonál, azonban a helyi fejlődések hozzájárulhatnak a belső egyenlőtlenségek kiegyenlítéséhez.

A Mercedes-Benz többször is példaként került említésre, és a későbbiekben gazdasági és társadalmi szempontból részletesen elemezni fogjuk. Röviden összefoglalva megállapítható, hogy a korábban említett pozitív aspektusoknak ez a gyár is megfelel. Megnyitása számos munkahelyet teremtett, amely nemcsak Kecskemét, hanem a környező települések lakói számára is új lehetőségeket kínál. A gyár fontos társadalmi szerepet vállal, amelyet többször is hangsúlyoztak. Bár a költséghatékonyság vonzó szempont, a gyár kiemelten fontosnak tartja, hogy emberközpontú munkahelyet alakítson ki. Támogatja a helyi és regionális gazdaságokat, amelyek így jelentős partnerre lelhetnek, hozzájárulva a duális gazdaság egyensúlyának megteremtéséhez is (forrás: Mercedes-Benz Gyár. (n.d.). *Társadalmi felelősségvállalás*). Emellett a külkereskedelmi mérleget is egyensúlyozza, mivel jelentős mennyiségű terméket exportál Németországba. Ez a folyamat láncreakcióként több gazdasági és társadalmi terület javára is válhat.

Az FDI-nak Magyarországon jelentős társadalmi és gazdasági szerepe van, amelyet érdemes kiemelni. A társadalmi felelősségvállalás kiemelkedően fontos, mivel a mai világban mindenki arra törekszik, hogy egy élhető és a nehézségeket könnyen kezelő gazdasági környezetben dolgozzon, tanuljon és éljen. Bár sok esetben pontatlan adatok is fellelhetők, a későbbiekben külön figyelmet kap a Mercedes-Benz regionális társadalmi előnyei és példái. Gazdasági szempontból az FDI jelentős mértékben hozzájárul a munkanélküliség csökkentéséhez, a nemzetközi kapcsolatok fenntartásához és új kapcsolatok kialakításához, valamint a gazdasági mérlegek egyensúlyának megteremtéséhez. Ezen gazdasági folyamatok stabilitása pedig alapvetően hozzájárul a társadalmi szempontok érvényesüléséhez is.

II. A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. Kecskeméti beruházásának társadalmi hatása, lokálisan

II. I. A Mercedes-Benz Kecskeméten

A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary 2012-ben kezdte meg működését Kecskeméten, mint a Daimler AG leányvállalata. Ez a projekt egy 800 millió eurós beruházást valósított meg Bács-Kiskun vármegye székhelyén. A gyár Magyarország egyik legnagyobb vállalata és a vármegye legnagyobb befektetőjeként van számontartva. Bár a gyártás 2012-ben indult, a tervezési, kivitelezési és tárgyalási folyamatok már 2008-ban elkezdődtek (Forrás: „Beindult az autógyártás a Mercedes-Benz gyárában Kecskeméten”, Kunstár Csaba, 24.hu, 2012.03.30.) . A beruházás célja a versenyképesség megőrzése, új piacok elérése, valamint a szükséges kapacitások kialakítása volt. Ezekkel a célokkal összefüggésben érdemes megemlíteni a német autóiipari nagyvállalatok vezetőinek motivációját, hogy miért éppen Magyarországot választották a befektetések helyszínéül. Dieter Zetsche, a Daimler AG vezérigazgatója a következőképpen nyilatkozott: „A jól képzett munkaerő, a sűrű beszállítói hálózat és a kedvező logisztikai körülmények voltak a legfőbb érvek Kecskemét mellett.” (Forrás: Stefanovics Viktória – Nagy Zoltán, 2021, *Német nagyvállalatok magyar gépjárműiparban betöltött szerepének vizsgálata*)

A kecskeméti gyár stratégiai szempontjai közé tartozik, hogy a piaci szektorban vonzó munkáltatóként jelenjen meg, a termelési és gyártási kapacitások bővítése, a minőség megőrzése és javítása, a digitalizáció, a rugalmasság, valamint a környezeti felelősségvállalás. A Mercedes-Benz gyár megnyitása Kecskeméten és környékén több mint 2500 új munkahelyet teremtett, és mára a foglalkoztatottak száma elérte az 5000 főt. Ez a fejlesztés jelentősen hozzájárult a régió foglalkoztatási mutatóinak javulásához. Különös figyelmet fordítanak a fiatalok pályaválasztásának támogatására, valamint a szakképzett munkavállalók számára nyújtott előnyökre. Céljaik között szerepel a folyamatos és szakképzett munkaerő utánpótlás biztosítása.

A gyárakra általában a futószalagok és az összeszerelési folyamatok képe asszociálódik, azonban a valóság ennél sokkal összetettebb. A gyártósorokon kívül számos további munkahelyet teremtettek a beszállítók, a logisztikai szektorban dolgozók és a szolgáltatási szektor munkavállalói számára is. A gyár megnyitását követően számos helyi vállalkozás csatlakozott az

ellátási lánchoz, ami tovább növelte a munkaerő iránti keresletet. Ennek következtében párhuzamosan javult a lakosság megtartása és csökkent az elvándorlás más városokba.

A későbbi fejezetekben részletesen kitérek arra, hogy a gyár milyen társadalmi hatásokat gyakorolt, valamint milyen újításokat hozott, amelyek hozzájárultak az egykori mezőváros élhetőségének javításához. Még egy kisebb gyár megnyitása is jelentős fejezetet nyithat egy város gazdasági és társadalmi fejlődésében, azonban a Mercedes-Benz olyan innovációkat valósított meg, amelyek nem csupán a város, hanem az ország szintjén is átalakulásokat eredményeztek. Legyen szó az oktatásról, közlekedésről vagy lakhatásról, a gyár hivatalos weboldalán található információk szerint a vezetők jelenlegi és jövőbeli társadalmi célkitűzései is hangsúlyos szerepet kapnak. Kiemelik a közösségi események jelentőségét, a minőségi szabadidős tevékenységeket, valamint a szociális és karitatív programokat (Forrás: Mercedes-Benz Gyár (n.d.) – Hivatalos weboldal).

Összességében elmondható, hogy nem csupán a munkaidő alatt törekednek a munkavállalók és a város lakóinak támogatására, hanem a szabadidő eltöltésére is élhetőbb város megteremtésére. A gyár az évek során többször részt vett jótékonyági eseményeken, támogatta a helyi kórházat, mivel hisznek az esélyegyenlőségben és abban, hogy minden embernek joga van a biztos megélhetéshez. Emellett a cég munkatársai a környezet védelmét is kiemelten kezelik, ezzel is hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti elkötelezettségüket.

II. II. A Mercedes-Benz szerepe az oktatás átalakításában Kecskeméten

A Mercedes-Benz kiemelt jelentőséget tulajdonít a magas színvonalú és korszerű oktatásnak, amelyet a kecskeméti gyár megnyitásával egyidejűleg tűztek ki célul. A gyár a legkisebbektől kezdve egészen az egyetemi korosztályig támogatja a gyermekek és fiatal felnőttek oktatását.

A Csillag Bölcsőde és Óvoda, amely a legkisebb gyermekek számára készült, viszonylag új intézmény. A létesítmény munkálatai 2014-ben indultak, és a tervezett ütemezésnek köszönhetően 2015 szeptemberében 35 gyermekkel megkezdte működését. A következő évben elérték a maximális létszámot, és elindították az első óvodai csoportot is. Az intézmény közvetlenül a Mercedes gyár szomszédságában helyezkedik el, lehetővé téve, hogy a dolgozó szülők biztonságos és modern környezetben tudják elhelyezni gyermekeiket munkaidő alatt. Ezáltal a szülőknek nem

kell reggelente sietniük, hiszen a gyár könnyű megközelíthetősége révén a bölcsőde és óvoda is a közelben található. Az intézmény független az iskolától, és egyedülként működik a gyár közvetlen szomszédságában.

3 éves kor után, az iskolai felvételi előtt a gyermekek két hetente váltakozva tanulják a német és a magyar nyelvet rendszeres foglalkozások keretében. A nyelvi szint elérése mellett a nyelv helyessége is kiemelt jelentőséggel bír, ezért a gyermekek logopédiai foglalkozásokban is részesülnek. Az intézmény 28 bölcsődés és 42 óvodás gyermek befogadására alkalmas. Céljuk, hogy a legkisebbek számára megőrizték az anyanyelv és az idegen nyelv fontosságát és alapjait már a kezdetektől fogva. A magasan képzett oktatóknak köszönhetően a gyermekek biztos társadalmi és könnyen fejleszthető nyelvi tudással vághatnak neki az iskolakezdésnek, miközben játékos formában ismerkednek meg a nyelvek jelentőségével egy biztonságos és modern felszereltségű környezetben.

Az „UBZ Mercedes-Benz Schule” hosszú utat tett meg az évek során. Hivatalos működését a 2009-es tanév kezdetén indította el, amikor még csupán alsó tagozatos képzést kínált a kecskeméti Vásárhelyi Pál Általános Iskola épületében. Két év elteltével, 2011-ben, már a felső tagozatos diákok is részesülhettek a magas színvonalú oktatás előnyeiből. Ekkoriban az oktatás kizárólag német nyelven zajlott, egészen 2015-ig, amikor is jelentős mérföldkőként megnyílt az iskola a magyar tanulók előtt is. A rendszer kialakulásával, amely magában foglalta az alsó és felső tagozatot, 2018-ban a Lestár Péter Oktatási Központ keretein belül indult el a tanév. A 2025-ös érettségizős osztály várhatóan új fejezetet nyit az iskola történetében, mivel ekkor fognak először érettségizni az intézmény diákjai. Az iskolai felvételi követelmények között szerepel az alapfokú német nyelvtudás. Az iskola már közel egy évtizede kínál lehetőséget a magyar anyanyelvű diákok számára, és ennek keretében nyelvi előkészítő osztályokat is indít. Ezekben az osztályokban a tanulók heti 20 órában sajátítják el a német nyelvet különböző tantárgyak keretein belül. A nyelvtan, a nyelvhasználat és az anyanyelvi tanárokkal folytatott kommunikáció mellett a diákok az analóg és digitális tanulási módszereket is elsajátítják. A tanév végén a német záróvizsga és az év során végzett nagytesztek eredményei alapján dönthetnek arról, hogy melyik tagozaton kívánják folytatni tanulmányaikat. Visszatekintve a bölcsődei és óvodai oktatásra, ott is kiemelt figyelmet fordítanak a nyelvi ismeretek fejlesztésére, amely alapot ad a későbbi tanulmányokhoz. Az iskola jelenleg körülbelül 350 diákot oktat naponta. A kiváló és precíz oktatás érdekében a

tanárok többsége német anyanyelvű országokból érkezik, ahol határozott vagy határozatlan idejű szerződést kötnek, hogy átadják tudásukat a diákoknak. Az intézmény elsősorban a gyárban dolgozó, illetve külföldről kirendelt munkavállalók gyermekeinek létesült. Ez a szülők számára jelentős segítséget nyújt, mivel a munka mellett nem kell aggódniuk gyermekeik oktatása miatt, és elkerülhetik azt a problémát is, hogy nehezen találnak megfelelő iskolát a gyermekeik számára.

Az iskola a „Deutsche Auslandsschulen International” (DAS) elismert tagja, valamint az „Ungarndeutsches Bildungszentrum” (UBZ) egyik leányintézménye. A DAS program keretében az iskola a 136 külföldön működő német iskola egyike, amely lehetőséget biztosít a diákok számára a magas szintű oktatás élményének megtapasztalására. A tanulók nemzetközi érettségi képesítést szerezhetnek, egyéni támogatásban részesülnek, és elmélyíthetik német nyelvtudásukat, valamint a többnyelvűséget. Az egyéni igényekhez igazított támogatás elősegíti a diákok jólétét, és lehetőséget teremt számukra egy színes és magas színvonalú jövő elérésére. Az iskola a német anyanyelvű és a kettős német-magyar oktatás lehetőségét kínálja a diákok számára. Az első változat keretében a tanulók minden tantárgyat német nyelven sajátítanak el, és a tanév során német nyelven is számot adnak tudásukról. Az iskola a Baden-Württemberg tartomány tantervi előírásai szerint működik, és a diákok németországi érettségihez hasonló bizonyítványokat kapnak. A német-magyar kettős oktatás keretében a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem tantárgyakat magyar nyelven tanítják. A német tanárok mellett egy magyar nyelvű pedagógus is folyamatosan foglalkozik a diákokkal. A hatékonyság érdekében mindkét osztályban kis létszámú csoportokban, körülbelül 10-15 fővel tanulnak. Az érettségi évében a diákok kettős német-magyar érettségi vagy német nemzetközi érettségi bizonyítványt (DIAP=Deutsches International Abiturprüfung, *fordításban: Német internacionális érettségi bizonyítvány*) szerezhetnek. A nyelvi képzés részeként magas szintű angol nyelvoktatás is folyik, valamint választható idegen nyelvként francia nyelv is elérhető.

A sikeres érettségi vizsga után a legtöbb diák valószínűleg a felsőoktatás felé orientálódik. 2012-ben közel 120.000 hallgató nyújtott be jelentkezést felsőoktatási intézményekbe az általános felvételi eljárás keretében. Ebben az évben a Mercedes-Benz is törekedett arra, hogy a német példákat integrálja a hazai oktatási rendszerbe, és bevezette az első duális képzést Magyarországon. Ez a lépés akkoriban jelentős mérföldkőnek számított, és a módszert sokáig a „kecskeméti módszerként” emlegették a médiában. Ezt a duális képzést a Knorr Bremse és a

Kecskeméti Főiskola (jelenlegi Neumann János Egyetem azon belül pedig a GAMF Műszaki és Informatikai Kar) együttműködésével indították el járműmérnöki alapszakon. A duális képzés Németországban egy elterjedt és elismert oktatási modell, amely évente 1600 különböző szakon valósul meg az ország területén. Ez a rendszer a hallgató és a választott vállalat közötti szoros együttműködésen alapul, amely keretében a hallgató havi juttatásban részesül a cégtől, ezt pedig szerződésben rögzítik. A juttatás mértéke cégenként eltérő lehet, de minimum a minimálbér 65%-át kell, hogy elérje. A hallgató ebben az időszakban nappali tagozatos egyetemi hallgatóként és a vállalat munkavállalójaként is tevékenykedik. A Mercedes-Benz sem csupán altruista szándékkal indította el ezt a programot, hiszen célja, hogy a gyár saját igényeihez igazodva képezze a hallgatókat, akik közül a motivált és tanulásra kész fiatalokat részesítik előnyben. A hallgatónak alkalmazkodnia szükséges az egyetemi tanulmányi tervhez, hogy minden tantárgyat a meghatározott félévben teljesíthessen, emellett a vizsgaidőszak alatt is dolgoznia kell. Az őszi-téli szemeszterben 8 hét gyakorlati időt írnak elő, míg a tavaszi-nyári szemeszterben ez a szám 16 hétre emelkedik. Ennek ellenére a vállalat támogatja a hallgatókat, és mindent megtesz annak érdekében, hogy biztos szakmai tudást és sikeres vizsgákat biztosítson számukra. E képzés révén a hallgató már a diploma megszerzése előtt értékes munkatapasztalatra tesz szert, amely lehetővé teszi számára, hogy megfeleljen a munkaerőpiac elvárásainak, és erősíti a külső kapcsolatait is. Jelenleg nem csupán a járműmérnöki szakon érhető el ez a program, hanem minden mérnöki szakon, beleértve a mérnökinformatika és gépészmérnöki hallgatókat is. Bár a belépési követelmények szigorúnak tűnhetnek, és a képzés teljesítése sem könnyű feladat azok számára, akik csupán túl akarják élni az egyetemi éveket, ennek ellenére növekszik annak valószínűsége, hogy a vállalat teljes körű munkaszerződést kínál a hallgatóknak az egyetemi képzés befejezése után. A hallgatók 85%-ának van esélye arra, hogy szerződést kössenek azokkal a cégekkel, ahol a tanulmányi időszak alatt dolgoztak (Forrás: Neumann János Egyetem (n.d.), *Mit kell tudni a duális képzésről?*). E modell hatékonyságát jól tükrözi, hogy a 2016/2017-es tanévben országosan bevezették ezt a képzési formát a felsőoktatásban. 2018-ra a duális képzésben részt vevő hallgatók létszáma 2058 főre nőtt

A Mercedes-Benz révén nem csupán az egyetemi hallgatók, hanem a duális szakképzés iránt érdeklődők is hozzáférhetnek a modern és innovatív oktatási lehetőségekhez. A gyár történetében mérföldkőnek számító 2018-as esemény a saját képzési központ megnyitása volt, amely új távlatokat nyitott a tanulni vágyók előtt. A „Mercedes Benz Academy” célja egy olyan oktatási

intézmény létrehozása volt, amely elsősorban a különböző duális képzésekben részt vevő diákok számára kínál lehetőségeket. A központ számos oktatóteremmel, multifunkcionális térrel és irodákkal rendelkezik, amelyek lehetőséget biztosítanak a gyakorlati feladatok és projektmunkák megismerésére. Ezen kívül a gyár belső tréningjeinek is otthont ad, beleértve az adminisztratív és gyártósori feladatokat is. Ez az akadémia lehetőséget teremt a szükséges gyakorlati ismeretek elsajátítására, mindazok számára, akik új szakmát szeretnének tanulni, legyen szó felsőoktatásról vagy szakképzésről, vagy akik a cég belső munkaköreiben kívánják bővíteni tudásukat. „Ez a példaértékű beruházás is jól mutatja, hogy az autógyártásban nélkülözhetetlen robottechnológia ellenére a Mercedes-Benz világában az ember áll a középpontban. Munkatársaink és leendő kollégáink képzése, továbbképzése kulcsfontosságú a legjobb minőségű termékek előállításához” – mondta Christian Wolff, a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. ügyvezető igazgatója (Forrás: Mercedes-Benz (n.d.), *Már épül az új présüzem a kecskeméti Mercedes-Benz gyárban* – Hivatalos Weboldal). A gyár célja a szakemberek és a megfelelő munkaerő utánpótlásának biztosítása, ezért a különböző képzésekben részt vevő diákok számára munkalehetőségeket kínálnak.

Összességében megállapítható, hogy a Mercedes-Benz letelepedése óta kiemelt figyelmet fordít az oktatásra, a legfiatalabbaktól kezdve a felnőttekig. Ezek a jelentős változások és innovációk jelentősen megkönnyítik azok döntését, akik stabil munkahelyet és magas színvonalú oktatást keresnek. Ezen kívül a szülők helyzetét is javítják, mivel nem kell aggódniuk gyermekeik oktatása miatt, hiszen a gyár a munkavállalás időpontjáig és azon túl is széleskörű támogatást nyújt. A sikerességet jól mutatja, hogy olyan programok léteznek, amelyeket már nemcsak Kecskeméten és az ottani iskolákban alkalmaznak, hanem országszerte, például a felsőoktatási intézményekben is. Ezzel ösztönzik a hallgatókat és a tanulni vágyókat, hogy kiemelkedő szerepet töltsenek be a munkaerőpiacon, maximális felkészültséggel.

II. III. A Mercedes-Benz egyéb társadalmi hatása Kecskeméten és környékén

A Mercedes-Benz 2012-es nyitása nem csupán a gazdasági helyzetet formálta át Kecskeméten, hanem a társadalmi és lakhatási viszonyokat is jelentősen befolyásolta. A város, amely korábban klasszikus mezővárosnak számított, mára iparvárosként van számon tartva. Kecskemét Magyarország nyolcadik legnagyobb városa, amely az utóbbi években számos fejlődési

folyamaton ment keresztül. A város lakossága körülbelül 108 000 főre tehető. 2012 és 2013 között ez a szám meghaladta a 113 000 főt is. Kiemelendő, hogy a német származású lakosok aránya 1,29%-ot is elérte. A lakosság csökkenése a COVID-19 járvány következményeként következett be, amikor több ezer ember hagyta el a várost, és kisebb településeken keresett új otthont. A 2012-es év áttörő jelentőséggel bír a város életében, mind a lakosság, mind az új munkahelyek szempontjából. A Mercedes-Benz gyár révén Kecskemét ma már 5000 alkalmazottat foglalkoztat, és ez a szám nem tartalmazza azokat a külső cégeket és munkavállalókat, akik a gyár működését segítik. A 2011-es felmérés adatai szerint Kecskemét lakosságának 51%-a rendelkezett munkahellyel, ami azt jelenti, hogy minden második kecskeméti lakosnak volt állandó munkája. A Kecskemétre ingázó munkavállalók aránya a környező településekről körülbelül 8,3% volt, míg a helyi lakosok aránya elérte a 75%-ot. A város kedvező adottságai és a megfelelő álláslehetőségek révén 2011-ben Kecskemét a harmadik helyen végzett egy olyan rangsorban, amely a magyar vidéki nagyvárosok gazdasági versenyképességét értékelte. Ugyanebben az évben a társadalmi versenyképesség terén a nyolcadik helyet foglalta el. Ez a visszaesés a helyezésben elsősorban az egyetemi és oktatási mutatók gyengélkedésének volt betudható, amelyek 2016-ra jelentős növekedést és fejlődést mutattak. E változások következtében a szegénységi ráta csökkenésnek indult, és a város sikeresen integrálódott az európai és globális gazdasági hálózatba. Kecskemét területi adottságai miatt a jövőbeli kihívások és beruházások szempontjából is versenyképes marad, és képes lesz megfelelni a külföldi vagy hazai befektetők elvárásainak. (Forrás: Hírös Város az Aafődön – Kecskemét, 2023, Neumann Lapkiadó és Kommunikációs Kft., 14.-76. oldal)

Amennyiben a lakosság növekedéséről és a munkavállalásról beszélünk, felmerül a kérdés, hogy a bejárás és a közlekedési támogatás milyen tényezők alapján változott. A városban jelenleg is több építkezés folyik, amelyek középpontjában az utak korszerűsítése áll, mind a városon belül, mind azon kívül. Ennek következtében azok az egyének, akik személygépkocsival kívánják megközelíteni a várost és ingázni, biztonságosan és kényelmesen tehetik ezt. A felújított utak lehetőséget adnak a környező települések lakóinak is, hogy modern és biztonságos úton, a lehető leggyorsabban elérjék a várost. A városon belüli fejlesztések révén elkerülhetők a forgalmi torlódások és egyéb nehézségek, így a csúcsidőszakokban is gyorsan elérhetik céljaikat az emberek. Azok számára, akik nem személygépjárművel kívánják megközelíteni munkahelyüket, hanem tömegközlekedést választanak, szintén számos lehetőség áll rendelkezésre. A Mercedes-Benz gyár támogatást nyújt mindkét közlekedési módhoz. A tömegközlekedés esetében 100%-os

támogatást biztosít, ezzel is ösztönözve a munkavállalókat, hogy a környezetbarátabb megoldást válasszák a munkahelyük elérésére.

A Kecskemét Közlekedési Központ (KeKo) 2020-ban jelentős átalakításokat hajtott végre a város közlekedési rendszerében. Ebben az évben a Tan-Ker Zrt.-vel közösen átvette a Volánbusz Zrt.-től a város közlekedési feladatait. Ennek következtében a helyközi autóbuszok teljes mértékben a KeKo irányítása alá kerültek, amely flottája 45 Mercedes-Benz buszból áll. Ezek a járművek lehetővé teszik a helyi lakosok számára, hogy könnyedén közlekedjenek Kecskemét területén. A legfontosabb megállók közé tartozik a Mercedes-Benz iskola, a helyi kórház, az SZTK, az idősek otthona, valamint a gyár is. Ezzel a lépéssel a munkavállalók és családjaik számára biztosítják, hogy minden lényeges városrész gyorsan és egyszerűen elérhető legyen. A Mercedes-Benz és a város vezetése számára kiemelten fontos a környezettudatosság és az ökológiai lábnyom csökkentése, ezért kedvező, egyedi díjszabásokat kínálnak az utasoknak. Például 2024 áprilisától a havi tanulói bérlet ára mindössze 100 forint lett. (Forrás: KeKo, *Cégtörténet* – Hivatalos Weboldal)

A gyár számára kiemelkedően fontos a munkavállalók zökkenőmentes bejutása a munkahelyre és a város területére. Például a közeli Törtel faluban, amely Kecskeméttől körülbelül 35 kilométerre helyezkedik el, több lakos is dolgozik a gyárban. A Volánbusz Zrt. által üzemeltetett kiszolgáló járatok segítik a városon kívüli munkavállalókat, mivel ezek nem kecskeméti helyközi járatok. A járatok naponta többször közlekednek a településeken, és közvetlenül a Daimler I-es kapu előtt állnak meg, ezzel megkönnyítve a munkába járást. A járatok a normál műszakrendhez igazodnak, és teljes támogatásban részesülnek. Érdemes megemlíteni, hogy Budapestről is közvetlen járat érkezik, így széles körben támogatják a dolgozók bejárását. (Forrás: Volánbusz, *Menetrendek* – Hivatalos Weboldal)

Viszont, mi van akkor, ha egyes munkavállalók, egyszerűbbnek tartják, ha Kecskemétre költöznek, mintsem bejárjanak nap mint nap? A hirtelen gazdasági növekedés elkerülhetetlen változása volt az ingatlanpiaci átalakulás a városban. Az előzetes adatok alapján láthatjuk, hogy a város népességének a száma hirtelen ugrott egyet az előző évekhez képest, igaz ez utólag csökkent. Kicsit kitérve a csökkenésre, a kezdvező bejárési feltételeknek köszönhetően, egyre többen választják a helyi kisebb településeken való lakhatást, hiszen nyugodtabb a környezet, tisztább is és mentesülnek a város zajaitól. Mégis ha esetlegesen valami fontosabb elintéznivalója akadna az

embernek, akkor könnyen megközelíthetően ott vannak a város mellett, mely egy teljesen felszerelt élelmiszerláncokkal, iskolákkal, munkahelyekkel és rendes egészségügyi ellátásokat kínáló intézményekkel. Külön érdekes példának tekinthető, a mindössze 30 kilométerre fekvő Orgovány, ahol a német származású lakosok aránya, nagyságrendileg a harmadik helyet foglalja el. (Forrás: Településstatistika, 2024 – Orgovány)

A gyár ebben a helyzetben sem hagyja magára a munkavállalóit. Amennyiben valaki segítséget szeretne kérni, de ugyanakkor részben független maradna a munkáltatótól, lehetősége van a letelepedési csomag igénybevételére. Ekkor a gyár anyagi és adminisztrációs támogatást nyújt annak érdekében, hogy a munkavállalók könnyen és megfelelő körülmények között találjanak lakhatást, különösen, ha újonnan érkeznek Kecskemétre.

A Mercedes-Benz gyár egyedülálló kezdeményezésként újra úttörő szerepet kívánt betölteni. 2016-ban indult el a bérlakás program, amely a gyár munkatársainak nyújtott támogatást. A kecskeméti Homokbánya területén régi, elhagyott ingatlanokat újítottak fel a KIK-FOR Kft.-vel való együttműködés keretében. A koncepció lényege az volt, hogy modern lakásokat kínáljanak a dolgozóknak a piaci ár alatt, ezzel ösztönözve őket a költözésre. Végül 40 lakás készült el, amelyek modern és teljes komforttal rendelkeztek, lehetővé téve a munkavállalók számára, hogy családjakkal együtt költözhessenek. A támogatásnak köszönhetően 34 kisebb, 43 négyzetméteres lakás, valamint 6 nagyobb, 51 négyzetméteres lakás valósulhatott meg. Ez a konstrukció akkoriban egyedülállónak számított, mivel hasonló megoldások nem voltak elérhetők a piacon. Az adott év bérleti díjait figyelembe véve, a hasonló lakások bérleti költsége 65-85 ezer forint között alakult, a városrész függvényében. Ezek a lakások a bérlakás program keretében havi 21-25 ezer forintért voltak bérelhetők (Forrás: Ember Zoltán, 2016, *Megnéztük a Mercedes új bérlakásait Kecskeméten*). A program rendkívül népszerű volt, és jelentős túljelentkezés tapasztalható a lakások iránt. A gyár HR osztálya alapos elbírálás után határozta meg, hogy ki jogosult a lakásra. Az elbírálás során figyelembe vett szempontok közé tartozott a vállalatnál eltöltött idő, a munkavállaló családtagjainak száma, a pályázó gyermekei száma, valamint a Kecskeméttől való állandó lakóhely távolsága. Külön figyelmet kaptak azok a munkavállalók, akik egyedül nevelik gyermekeiket. A Mercedes-Benz célja az volt, hogy vonzó, családbarát munkahelyet alakítson ki, amelynek ez a program is méltó példája lehet.

Ha valaki életre szóló befektetést tervezett, és nem kívánta, vagy nem tudta igénybe venni a korábban említett lakhatási lehetőségeket, akkor valószínű, hogy a lakásvásárlás irányába fordult. Az utóbbi évek gazdasági eseményei jelentős hatással voltak az albérlet- és ingatlanpiacra. Amennyiben valaki elkötelezetten kívánt befektetni, és saját lakhatását ingatlanvásárlással biztosítani, akkor 2012 októberétől 2013 áprilisáig egy jelentős áremelkedéssel kellett szembenéznie, amely a négyzetméterárak átlagát érintette. 2012 végén a négyzetméter ára átlagosan 210.000 forint volt, azonban néhány hónapon belül ez az összeg 318.000 forintra emelkedett. Így ha valaki egy átlagos, 50 négyzetméteres lakást kívánt vásárolni, azt az árnövekedés előtt 11 millió forintból megtehethte volna. Néhány hónappal később viszont egy ilyen ingatlan már 16 millió forintba került volna. Természetesen ez egy átlagos ár, amely mindig változik a városrész, a felszereltség és egyéb tényezők függvényében. Kecskeméten jelenleg az ingatlanok ára 8%-kal alacsonyabb az országos átlaghoz képest, ugyanakkor a vármegyén belül 17%-kal drágábbak. A gyár megnyitása jelentős hatással volt az árak alakulására, mivel vannak olyan munkavállalók, akik számára ez a letelepedési forma a legkedvezőbb, és hosszú távú anyagi befektetésként is előnyösnek bizonyult. A korábban említett lakásméret 2024-re már 28-32 millió forint között mozoghat, de ez is több tényezőtől függ. Különösen fontos megemlíteni, hogy a bérlakás program bevezetésével párhuzamosan a négyzetméterárak is emelkedésnek indultak. 2013 végére az ingatlanárak 210.000 forint körüli szintre csökkentek, és a következő három évben alig tapasztalható emelkedés. 2016 szeptemberében azonban ismét növekedésnek indultak az árak, bár ez a növekedés nem volt olyan drámai, mint a korábbi időszakban. Ekkor az átlagos ár 239.000 forint körül alakult. Ez a jelenség részben a bérlakás programból való kiesésnek volt köszönhető, ugyanakkor, ahogyan azt korábban említettem, ebben az évben jelentős fejlődés indult az egyetemi programok és innovációk terén, ami egyre több diákot vonzott a városba (Forrás: Költözzbe.hu, 2024, *Ingatlanárak Kecskeméten, Négyzetméter árak változása*).

A Mercedes-Benz megalakulása és működésének megkezdése jelentős hatással volt a város és a környező települések életére. Kétségtelen, hogy a legtöbb fejlesztés nem csupán a gyár munkatársainak és családjaiknak nyújt könnyebbiséget a mindennapokban. A város minden lakója számára elengedhetetlen a biztonságos közlekedés, a megfelelő tömegközlekedési lehetőségek és a kedvező életkörülmények. A gyár dolgozói számára nyújtott további juttatások is azt mutatják, hogy a Mercedes-Benz kiemelten fontosnak tartja, hogy munkavállalói a legoptimálisabb körülmények között végezhessék feladataikat és élhessék mindennapjaikat. Ez a megközelítés

nemcsak a munkavállalók elkötelezettségét növeli a gyár iránt, hanem hozzájárul a hosszú távú együttműködés fenntartásához is.

Összefoglaló

A dolgozatban bemutatott adatok és statisztikák alapján megállapítható, hogy a németországi FDI jelentős szerepet töltenek be a társadalmi és gazdasági szempontokban. Az utóbbi években, a keleti nyitás következtében, az összes FDI állomány hirtelen növekedésnek indult, azonban Németország továbbra is az egyik legnagyobb befektető Magyarországon.

A német autóipar számos képviselője jelen van hazánkban, közülük a Mercedes-Benz kiemelkedő szereplő. A társadalmi és gazdasági hatások, amelyek mind helyi, mind országos szinten érezhetők, annyira átalakították a mindennapi életet, amelyek néhány évvel ezelőtt még csak tervezési fázisban voltak. Az oktatás és a közélet is jelentős szerepet kapott a változások megvalósítása során. A Mercedes-Benz betartotta ígéreteit, miszerint emberközpontú munkahelyet kíván létrehozni Kecskeméten, hiszen a gépek és technológiai újítások korában is elengedhetetlen a szakképzett munkaerő. E munkavállalóknak pedig biztos jövőre, stabil munkahelyre, valamint kiemelkedő oktatási és lakhatási lehetőségekre van szükségük, amelyek mind Kecskeméten találhatóak.

A kutatásom kezdetén az foglalkoztatott, hogy milyen hatásokat gyakorolhat egy jelentős vállalat megjelenése egy kis mezőváros életére. Képes lenne-e a település viszonylag rövid időn belül kezelni a jelentős változásokat? A vizsgálat végére megállapítható, hogy a város sikeresen alkalmazkodott a gazdasági és különösen a társadalmi átalakulásokhoz. Az új reformokhoz, iskolákhoz és ingatlanpiaci helyzetekhez való alkalmazkodásuk példaértékű volt. Az ilyen típusú változások nem feltétlenül hozhattak volna kedvező eredményeket, ha a lakosság ellenszenvét fejezik ki, vagy nem reagálnak megfelelően a fent említett tényezőkre. A város közössége és a munkavállalók jelentős és pozitív átalakulásokon mentek keresztül. A gyár társadalmi felelősségvállalásának hangsúlyozása hozzájárult ahhoz, hogy ne csupán a munkavállalók, hanem a helyi közösség is profitáljon a fejlesztésekből. Az iskolák, új utak, korszerű intézmények és kiépített tömegközlekedés iránti igény mindenki számára nyilvánvaló, és ezekből a közösség erős előnyöket tudott kovácsolni. Továbbá, mivel egyetlen társadalmi csoport sem maradt figyelmen kívül, a lakosság nem tapasztalta azt az érzést, hogy hátrányos következményekkel járna a Mercedes-Benz kecskeméti megjelenése.

A gyár a következő években is szándékozik fenntartani ezt a szintet. Jelenleg folyamatban van a présgyár építése, az oktatási központ működik, és továbbra is zajlik az utak fejlesztése

Kecskeméten. Későbbi tanulmányaim során, amikor a szakdolgozatom elkészítésére kerül sor, szeretnék további kutatásokat végezni e témában. Ekkorra a húgom is leérettségizik, ami a Mercedes-Benz iskola történetében a második érettségiző osztályát jelenti. Szándékomban áll esetlegesen egy kutatást végezni, amely lehetővé tenné, hogy a lakosság kifejezze véleményét, így emberközelibb képet kaphatnánk a kecskeméti társadalmi helyzetről, és talán belső perspektívából is lehetőségünk nyílna ennek vizsgálatára.

Feltételezve, hogy a Mercedes-Benz esetlegesen bezárná magyarországi gyárát – bár erre konkrét adat nem utal – a vállalat már így is jelentős hatással volt a mindennapi életre, mind helyi, mind országos szinten, és példát mutat a többi (külföldi és belföldi) vállalat számára. Ez a megközelítés már bevált stratégia, amely minden korosztály számára bizonyította sikerességét. A vállalat hű maradt egyik legrégebbi szlogenjéhez: Mercedes-Benz, Das Beste oder nichts.

Irodalomjegyzék

- Autó Motor, 2018, Átadták a Mercedes-benz Academy Kecskemétet
- Azubiyo (n.d.), Duale Studiengaenge
- Bácsmegye – Region Csoport, 2016, A kecskeméti Mercedes-Benz Gyár bérlakás programot indít dolgozói számára
- Bernek Ágnes, Forman Balázs, Hágén Ádám, Jenes Barbara, Korompai Attila, Kovács Antal Ferenc, Müller Andor, Papp-Váry Árpád, Piskóti István, Schuchmann Júlia, Szolnoki Szabolcs, Tózsza István, Trautmann László, 2023, Hírös Város az Aafődön – Kecskemét, Neumann Lapkiadó és Kommunikációs Kft.
- Bestandsangaben über Direktinvestitionen (nach dem Erweiterten Richtungsprinzip), 2024, Deutsches Bundesbank, 13. oldal
- Bundesamt für Auswaertige Angelegenheiten - Zentralstelle für das Auslandsschulwesen (n.d.), Német iskolák külföldön (DAS)
- Csillag Bölcsőde és Óvoda (n.d.), Bemutatókozás – Hivatalos Weboldal
- Éltető Andrea – Sass Magdolna, 1997, A külföldi befektetők döntését és a vállalati működést befolyásoló tényezők Magyarországon az exporttevékenység tükrében, Közgazdasági Szemle, XLIV. Évf., 533. oldal, 1. ábra
- Ember Zoltán, 2016, Megnéztük a Mercedes új bérlakásait Kecskeméten, 24.hu
- Felvi.hu, 2022, A Felsőoktatásba jelentkezők száma Magyarországon, 2001-2022
- Hegedűs Gergely, 2024, Bővítik a Mercedes-gyárhoz vezető utat Kecskeméten, Magyar Építők
- HRportal.hu, 2016, Bérlakásokkal növeli az elkötelezettséget a Mercedes
- Ingatlan.com, 2024, Eladó kecskeméti lakások
- J. Stefán Klára, 2018, A német működőtőke-befektetések jelentősége Köztes-Európában és Magyarországon a rendszerváltást követően egy hazai mikrorégió példáján, Területfejlesztés és Innováció, 33.-39. oldal

- KEOL, Kecskemét Online, 2019, Továbbra is a nagy az érdeklődés a duális képzés iránt a Neumann GTK-ra jelentkező hallgatók körében
- KEOL, Kecskemét Online, 2023, Kecskeméti albérletpiac: itt vannak az első statisztikák
- Költözzbe.hu, 2024, Ingatlanárak Kecskeméten, Négyzetméter árak változása
- Kocsis Zsófia, 2020, A duális képzés hatékonysága és képzéssel való elégedettség egy komplex kutatás tükrében, Új Munkaügyi Szemle, I. évf./3. szám, 1.-3. oldal
- Kunstár Csaba, 2012, Beindult az autógyártás a Mercedes-Benz gyárában Kecskeméten, 24.hu
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH), 2024, 4 millió 748 ezer fő volt a foglalkoztatottak száma, a munkanélküliségi ráta 4,2%
- Mercedes-Benz (n.d.), Átadták a Mercedes-Benz Academy Kecskemét oktatási központot– Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Csillag Bölcsőde és Óvoda – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Diplomát kaptak az első duális főiskolai hallgatók– Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Egyedülálló bérlakás-program indul Kecskeméten – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Karrier – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Képzési központot épít a Mercedes-Benz gyár– Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Már épül az új présüzem a kecskeméti Mercedes-Benz gyárban – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Megnyitotta kapuit a Mercedes-Benz gyár saját óvodája és bölcsődéje – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz (n.d.), Mercedes-Benz Általános Iskola és Gimnázium– Hivatalos Weboldal

- Mercedes-Benz (n.d.), Társadalmi felelősségvállalás – Hivatalos Weboldal
- Mercedes-Benz Iskola (n.d.) – Intézményfentartó
- Mercedes-Benz Iskola (n.d.) – Iskolánk története
- Mercedes-Benz Iskola (n.d.) – Nyelvi előkészítő osztály
- MNB Statisztika, 2024, FDI Magyarországon állományok ország- és ágazati bontása (euróban)
- Nagy Tibor Máté, 2020, A Mercedes piaci helyzetének vizsgálata, Projektmunka, Budapesti Gazdasági Egyetem – Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar
- Neumann János Egyetem (n.d.), Mi az duális képzés?
- Neumann János Egyetem (n.d.), Mit kell tudni a duális képzésről?
- Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány, 2023, A keleti nyitás külgazdasági stratégia eddigi eredményei
- Szighety-Ambrus Nikoletta, 2024, A Magyarországra áramló FDI megoszlásának földrajzi aránytalansága, Modern Geográfia, Vol. 19, 24. Oldal
- Stefanovics Viktória – Nagy Zoltán, 2021, Német nagyvállalatok magyar gépjárműiparban betöltött szerepének vizsgálata, Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek, XVIII. Évf., különszám
- Tőkés, László (2021) A külföldi közvetlentőke-befektetés hatása a magyar gazdaságra: küldő ország szerinti heterogenitás, Külgazdaság, 65 (9-10). pp. 3-31
- Ungarndisches Bildungszentrum, MNÁMK-UBZ (n.d.), Intézménytörténet
- Ungarndisches Bildungszentrum, MNÁMK-UBZ (n.d.), Német nyelvi előkészítőosztály – Kecskemét
- Ungarndisches Bildungszentrum, MNÁMK-UBZ (n.d.), Scultraeger